

SLOVENSKI NAROD.

Izahja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 22.— | Cetr let . . . K 5-50
Pol leta . . . „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25.— | Cetr let . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Šusteršičev shod v Ribnici in „Hirsch“-igra med dr. Šusteršičem in poslancem Šukljatom.

Iz Ribnice, 29. avgusta.

Nedeljski shod v Ribnici, ki ga je vaje sklicalo „Slov. katoliško politično društvo“, pri katerem pa je imel prvo in zadnjo besedo jedino le dr. Šusteršič, je bil dovolj zanimiv, da podamo kratko, resnično sliko o njem in pribijemo, kako si misli ta ljudski demagog katoliško politično svobodo. Na odgovor nas sili tudi neresnično in zavito poročilo „Slovenčev“ o tem shodu, katero govori o udeležitvi 800 samih zavednih mož, o petorici navzočih liberalcev in o velikem pojavu politične zavednosti, s katero so se odlikovali nekateri nahujskani kričači.

Shod se je vršil na farovškem vrtu, kjer je bil tikom ob zidu župnišča napravljen oder za govornike in honoracije. Ob štirih popoldne nastopi dr. Šusteršič z njemu lastnim samosvestjem, prepričan, da so njegovi podložniki vse preskrbeli za sijajno manifestacijo „ljudske volje“. Govornik razgrne po mizi več števil „Slovenca“ in prepovedanega „Slov. Naroda“, pozdravi „zavedno ljudstvo“ ribniške doline, se predstavi kot ožjega rojaka, ker je bil pred 37 leti slučajno rojen v Ribnici, kjer je bil takrat njegov nemško liberalni oče okrajni sodnik. Govornik se spravi potem na Šukljatov govor v Novem mestu in na njegov „Re contra“, priobčen v „Slov. Narodu“, ter se peča v svojem, blizo dve uri trajajočem govoru razun nekaterih splošnih zabavljic in napadov na liberalce sploh skoraj zgolj z osebo tega poslanca, katerega dosledno in porogljivo imenuje „gospod dvorni svetnik Šuklje“. To se po navlaja od stavka do stavka. Šusteršič takoj naznani, da hoče danes dati Šukljatu „Hirsch“, in da bode tudi to igro dobil. Šuklje se danes ne pozna § 14. osnovnega državnega zakona, akoravno je toliko govoril in pisal o njem. Pravičen jezikovni zakon bi bil sicer v okviru člena XIX. s pravnega stališča mogoč, sprememba ustave v avtonomističnem smislu pa ne ter bi tudi ničesar ne pomagala. Nevarnost in zlo tičita drugje. Obstrukcija je le tam mogoča, kjer ljudstvo ne uživa svojih pravic. V državnem zboru ljudstvo ni zastopano, v našem deželnem zboru pa se naši liberalci družijo z Nemci, da trmoglavijo katoliške poslance, kateri zastopajo ogromno večino dežele. Liberalcem ugaja krivični

volilni red, ki so ga sami ustvarili, da se obdržé na krmilu. Nekaj nad 90 volilcev voli 10 poslancev in 2 v državni zbor. Kakšno razmerje je to s številom kmetijskih poslancev? Temu se opomore le s spremembo krivičnih volilnih redov in odpravo sedanjih privilegij.

Govornik se danes odločno izreče za splošno, jednako in direktno volilno pravico in za tajno volitev, katere se le liberalci branijo. Ako v svojem kamniškem govoru ni omenil „tajne volitve“, izvira to od tod, ker se nima časa pripravljati na svoje govore, kakor g. dvorni svetnik na svojem dopustu, ampak govori nepripravljen, kakor mu sv. Duh nareka. (!) Sedanji parlament naj se razpusti, presvetli cesar naj stopi pred svoje ljudstvo in ga vpraša, kaj želi? Uvede naj se splošna volilna pravica, prišli bodo v parlament pravi ljudski zastopniki, obstrukcije bode konec in mir v državi. Tak volilni red naj se oktroira, ker se ustavnim potom ne doseže. Država stoji nad parlamentom (seveda ne nad klerikalstvom) ter naj se posluži silobrana.

V daljnji polemiki s posl. Šukljatom navaja razna epiteti, katera mu je privoščil Šuklje: politični režiser, klerikalni rabulist, patološka prikazen in državniška razboritost dra. Šusteršiča, klerikalni plenipotentiarius iz Ovijačeve hiše, njegova neprecenljiva žlabudravost, politični mlekozobnež, „der praktische Geschäftskatholik“ in blaženi najemnik prvega nadstropja Ovijačeve hiše in „Coulissenreisser“. Dr. Šusteršič poudarja, da se ne bode boril s takim orožjem, da je že 37 let star, da ni tinte pil in da tudi ni iz „papendekelna“, da tedaj ni politični mlekozobnež. Kaj je hotel Šuklje reči z „blaženim najemnikom prvega nadstropja Ovijačeve hiše“, govorniku ni znano. (?) Celo veliki židovski list „Neue Freie Presse“ mu je posvetila uvoden članek, kar se Šukljatu še ni pripetilo. Njegovi protivniki in zlasti Šuklje so skrbeli zato, da so bili dunajski listi in posebno „Vaterland“ o njegovem kamniškem govoru napačno poučeni. S tem, da se izreka za splošno direktno volilno pravico, še ne prelomi zveze z vplivno „Vaterlandovo“ stranko, s češkimi veleposestniki, kateri imajo jednak gospodarski program, kakor mi, akoravno imajo velike privilegije.

Ako je Šuklje postal iz liberalca veren katolik, je to njegova stvar, a liberalci, kateri znajo samo razgrajati in zabavljati, naj ne mislijo, da storé Bogu kako čast, ako grede v cerkev. V cerkev hodimo zato, da izprosimo kaj od Boga za svoje življenje ali svojo dušo (ne radi tega, da ga častimo?)

Liberalna stranka nima drugega namena, kakor samopašnost, ter si samo žepe polni, proslavlja bordele itd. Dr. Šusteršič ima kot katoliški odvetnik v svoji pisarni veliko škodo. Ker liberalci največ goljufajo, imajo tudin največ pravič in liberalni odvetniki najboljše zaslužke. Liberalci hodijo k svojim advokatom in nekatoliškim, vi katoliški možje pa hodite k liberalnim!

Take ljubeznivosti je pripovedoval Šusteršič svojim zavednim pristašem, tako je delal iz zgolj nesebičnosti reklamo za svojo pisarno, sebičnost se nahaja samo pri liberalcih.

O katoliškem shodu v Ljubljani ni govoril ter samo, zaključivši svoj govor, povabil

navzoče, da pridejo v obilnem številu. Tudi liberalci naj pridejo, da bodo slišali kaj pametnega, seveda molčati bodo morali. Po končanem govoru se je na komando čulo tu in tam, kjer so bili razpostavljeni agentje, nekoliko pritrjevanj in posamezni „živio“-klici.

Na poziv jedinega govornika in hkrati predsednika zborovanja dr. Šusteršiča, se oglasi mladi hišni posestnik in krojač Mate ter vpraša, kaj je z zajcem, da še ni uničen in z lovskim zakonom, kateri se je ljudstvu obljubil že pred štirimi leti? Šusteršič odgovarja, da mu to ni znano, in da naj na to odgovorita navzoča deželna poslanca.

Oglasi se k besedi deželni poslanec Višnikar ter pravi:

Nisem se mislil vdeleževati razgovorov pri današnjem shodu. Tudi ni lahko točno slediti dolgotrajnemu govoru dr. Šusteršiča in mu na vse odgovarjati. Sicer se je isti do malega pečal samo z osebo poslanca Šukljata, in jaz nimam niti namena niti povoda, ga zagovarjati. Dokazal je dovolj jasno, da se zna sam dobro braniti. To tedaj ni moja naloga. Toda g. dr. Šusteršič je izrekel tako gorostasne in žaljive besede o pristaših narodno-napredne stranke, h kateri pripadam tudi jaz, in katero dosledno imenuje „liberalno stranko“, da jih ne morem in ne smem molče stisniti v žep. Rekel je, da veže stranko le samopašnost, da samo razgraja in zabavlja in si žepe polni, da zagovarja hiše, katerih ne morem tukaj imenovati, in da liberalci največ goljufajo in se pravdajo. V svojem in v imenu narodne stranke moram zoper ta nečuvnen napad najodločneje protestirati. (Priznanje med občinstvom). Očita se nam tudi zveza z Nemci in nemčurstvo. Že blizo 30 let, že od dijaških let, podpiram slovenske liste in narodna društva s skromnimi svojimi sredstvi, ker odvetniških dohodkov nimam. Nihče mi ne bode dokazal, in nihče nima pravice mi očitati, da sem kdaj v politiki iskal osebnih koristi. („Živio!“) V ribniškem okraju je mnogo pravdarjev, žalibog preveč, a jaz jih nisem nikoli delil med klerikalce in liberalce. Ako so pri nas zgolj zavedni katoliški možje, kakor pravite, potem bi pri nas tudi ne smelo biti toliko pravič.

Jaz rad priznavam, da so naši volilni redi krivični, da razmerje mandatov ni pravično. A nepošteno je, to predbacivati narodni stranki, katera jih ni napravila. Kako hočete spremeniti deželnozbornski volilni red? Deželni zbor kranjski ima s knezoškofo vred 37 poslancev. Za spremembo volilnega reda mora biti navzočih 1/3 ali v tem slučaju 28 poslancev, a obe narodni stranki jih imate pa samo 26. Ako tedaj 11 nemških poslancev dvorano zapustijo, je zbor nesklepčen. Prenaredba volilnega reda tedaj ni v naši moči, radi tega ni pošteno nam očitati označene krivice. Tudi drugod, kjer ni liberalcev, so take razmere.

Uvodni članek v „Neue Freie Presse“, ki se bavi s polemiko med dr. Šusteršičem in posl. Šukljatom, sem bral tudi jaz in se čudim, da se sklicuje nanj. „Presse“ se veseli dr. Šusteršičevega govora v Kamniku ter po njem dokazuje, da je dež. avtonomija državnozbornski večini samo slepilo. Ravno ta članek naj bi bil gospodu doktorju v dokaz, da ne hodi po pravi poti . . .

Po teh besedah skoči dr. Šusteršič razjarjen pokonci, ustavi oblastno govornika, rekoč, da mu ne pusti o tem govoriti, da imamo danes pripravljeno zborovanje za občni katoliški shod, in da sme deželni poslanec odgovoriti samo na interpelacijo za-

radi lovskega zakona. Poslanec se temu odločno ustavlja rekoč, da tudi dr. Šusteršič ni govoril o katoliškem shodu, ampak blizu dve uri skoraj samo o Šukljatu, in vendar ga ni nihče motil. Ako je dovoljeno napačiti, mora biti tudi dovoljeno se zagovarjati.

Dr. Šusteršič se vnovič upira trdeč, da se mora odpeljati z vlakom, in da samo s pogojem še ostane, da mu poslanec priskrbi posebni vlak. Na to prične harangirati množico ter se mu s pomočjo svojih agentov posreči provzročiti krik med občinstvom. Z vpitjem so se odlikovali tudi nekateri pobalini pred odrom stoječi, kateri tudi po Šusteršičevem receptu ne bodo imeli volilne pravice. Gospodu kaplanu Brešurju, kateri je že dopoldne v cerkvi govoril o liberalcih-rabulistih, in je pri nas prevzel službo boksarja, bi svetovali, da naj ne vodi takih pobalinov na katoliške shode, posebno ne, kadar bode Šusteršič razpravljaj znanu tvarino, ampak pouči naj jih rajše o tem, da ne bodo otepali in krali zelenega sadja, ampak vsaj toliko časa čakali, da dozori.

Poslanec Višnikar je kratko pojasnil zadevo o lovskem zakonu ter s protestom zoper nasilstvo in terorizem mirno odstopil.

„Slovenec“ pravi, da je bilo pri shodu navzočih okoli 800 zavednih katoliških mož in samo petorica „liberalcev“. Prvih je prišel več nego za polovico, druge je pa več nego decimiral. Bilo je navzočih kakih 300 do 400 moških, med njimi tudi mnogo fantalinov in radovednežev, kateri so prihajali in zopet odhajali. A tudi med navzočimi, katerih je bilo mnogo nevolilcev, se ni niti tretjina vdeležila demonstracije. Poročilo v današnjem „Slovencu“, ki smo ga ravnokar prejeli, in ki pravi, „da je 800 volilcev svojemu poslancu soglasno v obraz vpilo: Sramota nemški zvezi itd.“ — je tedaj lažnjivo. Kdo naj tudi kontrolira 800 grl? Res pa je, da se to pot ženske niso vdeležile shoda, in da so smele le od daleč gledati. Tudi mladih fantičkov ni bilo treba.

Ako se pomisli, kako se je agitovalo za ta shod po vseh cerkvah cele dekanije, da je bil napovedan vsemogočni vodja stranke sam, in da se je agitovalo z vsemi sredstvi, se taka udeležba pač ne more imenovati obilna. Prišlo je tudi v zadnjem hipu mnogo pristašev narodne stranke spontano k shodu, a vedli so se čudovito mirno.

To je bil tedaj sijajni uspeh katoliškega shoda v Ribnici. Ne zavidamo vas na tem. Treba je precej poguma in dobre vesti se udeleževati takih shodov nahujskanega ljudstva. Vendar nam ni žal, da smo se tega udeležili ter se sami prepričali, kakšna prostost bode vladala v prihodnjem Šusteršičevem katoliškem parlamentu, kjer bodo govorili samo od sv. Duha navdahnjeni in razzsvetljeni poslanci. Shod je bil znamenit tudi radi tega, ker je bil Šusteršič predsednik in jedini govornik v jedni osebi. Prišel je oblastno na oder, prevzel sam predsedstvo brez volitve, si dal besedo, jo odvzel drugemu govoril, zaključil zborovanje ter odšel.

Tudi duhovstvo je moralo molčati in občudovati svojega malika. Šusteršič je vidno namenoma govoril tako dolgo, da se je potem izgovarjal, da se more odpeljati, sicer bi se mu morebiti bila ponesrečila „sijajna manifestacija zavednega ljudstva“.

Šusteršič zahteva državni prevrat in njegov program naj bode konservativen? Ako se uvede jednaka volilna pravica dosledno, bode imel vsak državljani, ki je 24 let star in ako

tudi ne plača nobenega davka in ni bil voljak, jednako volilno pravico, tedaj župnik tisto kakor njegov blapec ali prvi postopač v kraju. Tudi naš knezoškof, ki ima vsled tega dostojanstva sedež v gosposki zbornici državnega zbora in v deželnem zboru, bode volil skupaj s svojim kočijažem. Gosposka zbornica z virilnimi glasovi bi se morala dosledno razpustiti, ako se odpravijo vse privilegije, katere uživajo v prvi vrsti naši škofje. Tako volilno pravico zahtevajo ravno socialisti, kateri se vedno nam predbacivajo. Mi jako dvomimo, da se posebno starejši in trezno misleči duhovniki strinjajo s tako revolucionarno politiko. Ako pride do socialnega prevrata, bodo oni med prvimi na vrsti. Pri naših krščanskih socialistih bode pridevek „krščanski“ kmalu izginil. Ako mora že v političnem življenju imeti vsak jednake pravice, ako tudi nima enakih dolžnosti in morebiti tudi nikakih sposobnosti in veselja za javno življenje, zakaj bi ne šli dalje in ne dobili tudi premoženja po enakih delih? Od socializma pridemo do komunizma itd. Ne želimo, a bojimo se, da bodo naši klerikalci — konservativci so izginili ali se ne upajo na dan — še izdihovali: „Die Geister, die ich rief, werd' ich nicht los“.

Vi prikrivate resnico „zavednemu ljudstvu“, nasprotnih listov ne sme brati, na vaših javnih shodih napadenci ne smejo priti do besede. Tako ste že večkrat imeli uspehe, ker ste tolkli samo ob en zvon, a dolgo ne pojde tako. Zavednost in omika se širita in se ne bojeta dali več udušiti. Napredna narodna stranka ne razpolaga z značajmi, ki za mandate prodajajo svoje prepričanje, radi tega je pa tudi njena podlaga zdrava.

Pri nevednem ljudstvu nam vedno predbacivate zvezo z Nemci, nemčurstvo in zapravljanje deželnega denarja. Lahko bi bilo, dokazati s številkami, koliko je storil deželni zbor v poslednjih letih za deželo, a predaleč bi morali iti. Samo jedno stvar hočemo navesti. Žganje je nosilo leta 1888. deželi samo 95.000 gld., leta 1899. pa 434.000 gld., tedaj 339.000 gld. več, ker je dežela prevzela samostojno naklado na žganje v svojo režijo. To je bila največja akcija v deželnem zboru v poslednjih 15. letih na gospodarskem polju, in zato gre največ zasluge sedaj tako razupitemu poslancu Šukljuetu. Ako se pa dovoli od tega za slovensko in nemško gledališče 12.000 gld., od katerih pa pride na Ljubljano približno ena tretjina, je ogenj v strehi. Omikan narod ne more biti brez gledališča, tudi v „Katoliškem domu“ se igra.

Za šolstvo, zdravstvene in dobrodelne namene, za deželne ceste in razne kulturne naprave, kar vse je v prvi vrsti za kmeta, žrtvuje dežela velikanske svote, samo za deželne ceste nad 60.000 gld. Vsa potrebščina znaša okoli 1.500.000 gld. Od tega plača glavno mesto približno 1/4, na zemljiški davek pride samo 1/8. Očitano, da narodni poslanci nimajo srca za kmeta, je zlobno. Ako se niso navdušili za deželni kulturni svet po Šušteršičevem receptu, so to storili s prepričanjem, da se hoče s tem le odpraviti njemu tako neljuba kmetijska družba, katera je več storila za povzdigo kmetijstva, kakor boče kdaj mogoče vsej njegovi gospodarski organizaciji. Vsak pravi domoljub mora obžalovati, da se je zanesla politika tudi v to prekorišno družbo. Vsi napadi na njo imajo le politične vzroke, kateri bi morali biti vsaj tu izključeni.

V Ljubljani, 30. avgusta.

Neizprosnost Čehov.

„Narodni Listy“ konstatujejo, da se obstrukcija Mladočehov ne bo ustavila, nego se bo nadaljevala. „Mi hočemo spraviti demobersko ustavo in centralizem ad absurdum, naš narod se mora navaditi žrtve ter si pomagati še nadalje brez investicij. Ali ima Körber pogum, pomagati pravici in pravičnosti do zmage tudi proti Nemcem, potem mora dokazati to z dejanjem, ali pa tega poguma nima, o čemer smo že prepričani, potem pa bi bili mi neumni, če bi odnehali brez upa na korist. Kaj nam pomaga večina, ki je proti našim željam in zahtevam? Če bi bili Poljaki in katoliška narodna stranka naši resnični zavezniki, bi sploh razmere ne dospelo tako daleč, kakor so danes.“

Rumunija in Bolgarija.

Bolgarski diplomatski agent Teodorov, ki je bil takoj po umoru prof. Mihajleanuja odpotoval v Sredec, se je vrnil zopet v Bukarešt ter imel z rumunskim zunanjim ministrom Marghilomanou uro dolg pogovor, ki pa konflikt še ni uglasil. Govori se o mirovnem sodišču, toda bolgarska vlada nadaljuje z oboroževanjem in premikanjem čet, rumunski vojni minister Lahovary pa je imenovan šefom generalnega štaba, da izvrši mobilizacijo rumunske armade. Celo Turčija je odredila nekaj važnih vojaških sprememb v Makedoniji in pri Drenopolju. Razmere so torej še napete. Rumunski kralj Karol gotovo ni bil te dni brez povoda na Dunaju.

Vojna na Kitajskem.

Operacije ob Peihu so prenehale, pač pa se nadaljujejo ob Yangcekiangu. Kitajska vojska je razpršena in razkosana. Najboljše, evropski izvežbane čete so v minulih bojih imele velike izgube na moštvu, na topovih in streljivu. Bajne trpe kitajski voji tudi pomanjkanja živil. Skupnega enotnega vodstva nimajo, zato pa ne morejo doseči nobenih uspehov. Ako bi tudi kitajska vlada določila kako drugo, globoko v notranjih delih dežele ležečo mesto za prestolico dinastije Mandžu, zaveznim vojem v sedanjih razmerah ne bo težko polastiti se tudi tega. Sibirska železnica dovaža dan na dan v Vshodnjo Azijo ruske čete in živila. Ves promet je omejen na vojsko. A tudi ruski rudeči križ rabi mnogo železnice, kajti Rusija se hoče izogniti očitanjem, da za bolnike in ranjence ni skrbela vzorno. Velevlasti so prepustile vsa dogovarjanja in pogajanja s kitajsko vlado svojim poslanikom v Pekinu. Glede ponudbe Lihungčanga, da posreduje med svojo vlado in med poslaniki, pa baje med velevlastmi ne vlada sloga. Rusija in Anglija sta Lihungčanga za posredovanje baje avtorizirali, Nemčija pa je njega posredovanje kratko zavrnilo. Iz Šanghaja in Hongkonga so došla zopet nekatera vznemirljiva angleška poročila, toda ker Angleži vedno pretiravajo in lažejo, menda ne bo hudega. Japonci in Angleži pa so ondi pripravljeni na vse. Črni praporščaki nastopajo iznova kot pravi razbojniki. Sramotna pa je vest, da po Pekinu evropsko vojaštvo pleni! Zadnje dni so se začele operacije proti jugu ter se zasede Pootingfu.

Buri in Angleži.

Med Belfastom in Dalmamutho divja že od 23. t. m. med Buri in Angleži nenavadno vroč ter baje jako važen, celo odločilen boj. Roberts in Buller sta pripeljala z dveh strani vsaj 40.000 vojakov proti 8—10.000 Burum pod poveljstvom Bothe in Stejna. Buri so 30 milj daleč zasedli hribovje okoli Belfasta in Machadorpa. Njihovi topovi streljajo izvrstno in njihovi borilci se drže tako junaško, da jih mora hvaliti celo Roberts. Seveda poročajo angleški časopisi mnogo o teh bojih, a iz teh poročil vendarle ni možno razbrati jasne resnice. Toliko pa je menda gotovo, da so boji že končani, in da so Angleži zasedli Machadorp. Buri so se umaknili proti goram okoli Lydenburga, kamor jim Angleži niso mogli slediti radi neugodnega terena. Buri gotovo niso bili premagani, nego so se le odtegnili premoči, kateri bi se ne mogli upirati dalje, ako bi tudi imeli dvakrat več ljudi. Že dejstvo, da se je trikrat l. anjša vojska Burum ustavljala prvima angleškima generaloma z velikim uspehom celih pet dni ter prizadela Angležem velike izgube, je dokaz, da z Buri še ni tako pri kraju, kakor se trdi.

Dopisi.

Iz Črnomlja, 27. avgusta. „Slovenec“ je v svoji številki z dne 25. t. m. na skrajno podel in lažnjiv način napadel našega vrliga in mnogozasluznega učitelja g. Šetina. Ta zlobni napad očitvidno nima druge tendence kakor osmešiti in žaliti ga zgolj radi tega, ker je naprednega mišljenja in noče trobiti v rog naših kaplančkov, ki bi tudi v našem mestecu radi nosili veliki zvonec; zlasti naš mlečozobi g. Janez rogovili že, kar je tukaj, nekam preveč, tako da ga bo o priliki treba pošteno okrocati in izpovedati pred javnostjo. Dolgo smo molčali o hudobnem počenjanju naših nasprotnikov s talarjem; sedaj pa, ko so za-

čeli z lažjo in osebnimi žalitvami, nastopili bomo tudi mi in poskrbeli, da izve širši svet, kake oznanjevalce sv. vere nam je vzgojil Missija žalostnega spomina in vredni njegov sodrug in naslednik. — Nesramna laž je, da g. Šetina ni bil povabljen dne 18. avgusta na banket v proslavo cesarjeve sedemdesetletnice; saj je zloglasni dopisnik v „Slovencu“ lahko čital njegovo ime na vabilni poli, ako je hotel. Ali on je lagal vedoma in namenoma. Ako pa je naš gospod učitelj in vodja šole v Črnomlju, ki že 26 let deluje za blagor in napredek belokranjskega ljudstva ne le kot šolnik, marveč tudi kot prvi pospešitelj in učitelj vinoreje in sadjereje in si je v tem oziru pridobil neveljvinih zaslug in spoštovanje vsakega, ki pošteno misli, povzdignil na oni slavnostni dan na čast našemu vladarju svoj glas v imenu tega ljudstva, — in to, kar posebej povdarjam, pri neoficijalnem delu, — ali ni bil baš on v prvi vrsti v to poklican? In kdo je, da bi mu mogel to zabraniti? Mari kateri naših mladih, nezrelih kaplanov, ki službujejo že po par celih mesecev v našem okraju? In pa kako? Kamenje že skoro vpije radi gnjilobe in pregreh, ki so se godile in se še gode po naših farovžih. Ako nočete drugače, vi mladi gospodje, zapeli vam bomo pesem, da se boste zgržali in čudili, od kod da vemo to in ono in še marsikaj! Opomnili vas bomo na spovednice in lece in na dekleta, katere neki duhovnik spoveduje samo zato, ker so dekleta, in pa ker so „praf lušne“; opomnili vas bomo na onega prašiča, katerega so dale posvečene roke utihotapiti iz Hrvaške v najslabši vzgled in pohujšanje našega ljudstva; pisati hočemo, kolika zaupljivost gre nekaterim duhovnikom glede javnih listin, kako so frčale sklede, ključavnice in druge take reči v posvečene obraze, kako žaljivo so govorile pijane farovške kuharice o visokih cerkvenih dostojanstvenikih, kako se je mladina pohujševala vzpričo prepovedanih ljubimskih razmer, govoriti hočemo o ljubavnih pismih na mlada dekleta in o njih zapeljevanju k laži z hudobnimi nameni, o drugih pikantnostih, nanašajočih se na moralo onih, ki so v prvi vrsti poklicani skrbeti zanjo itd., itd. — Vi, gospodje iz črnega tabora, napali ste v najnesramnejšem svojem glasilu, „Slovenskem Listu“, tudi našega bivšega okrajnega glavarja, gosp. Oreška, na nečuvnen način, napali ste moža, ki si je pridobil v štirih letih svojega tukajšnjega delovanja popolno zaupanje in spoštovanje, zlasti kmetskega stanu, ker jim je pomagal regenerirati opustošene vinograde in tako rešil marsikatero eksistenco gotovega propada, moža, ki je za nas storil več nego bo pri nas storilo 400 popov v 400 letih! In zakaj? Samo zato, ker je postavno postopal proti nerednostim nekega v njegov okraj spadajočega konsumnega društva! Nobeno sredstvo vam ni pregrdo, da bi se ga ne poslužili v dosego svojih slabih namenov! Lažete in obrekujete, vi poklicani oznanjevalci resnice! Kako pa morete imeti še kaj vere, ki učite, da je laž in obrekovanje greh, a sami lažete in obrekujete? Pa dovolj za danes: vi nas izzivate, sram vas bodi, takozvani nositelji miru in ljubezni! Črni ste, mi pa imamo bele in čiste roke, zato se vas ne bojimo. Puška je nabita, sedaj pa pucaj iz Bele Krajine! L.

Svetovna razstava v Parizu.

IX.

Tudi če kdo ni tehnik, si bo z velikim zanimanjem ogledal razstavo industrialnih oddelkov. Kaj je delo, človeško delo, to spozna šele tu, tod se mu prav jasno kaže velikanska sila človeškega duha.

Časi, ko je bil vsak človek zase sam celo bitje, so že davno minuli. V pravem pomenu besede jih sploh ni bilo nikdar, dasi je gotovo, da je kmet starih časov, ki si je sam vse napravil, kar je potreboval, užival tako individualno neodvisnost, do kakršne se človeštvo nikdar več ne povzpne. Vsako delo, ki je kdo dandanes stori, je le udarec na železo, katero so mu drugi pripravili, in s katerim bodo drugi rezali brazde v mater zemljo. Vse, kar se dandanes stori, je skupno delo, močne individualnosti pa so tisti faktor, ki v tem skupnem delu povzročajo napredek. Tehnik, ki stvarja dandanes stroje, s katerimi se pleto nogovice, ima za seboj na stotine generacij, ki so se bavili s to

stroko. Kako dolga je pač pot od priproste krpe, v katero si kmetič ovije nogo, pa do tistih umotvorov, ki jih rabi za nogovice in jih tako rada pokaže plesalka „La belle Otero“ v gledališču Folies-Bergères! Vse je moralo pomagati, da je postalo sploh mogoče, plesti take nogovice: matematika, fizika, mehanika, kemija. A mej onimi tisoči in tisoči, ki izdelujejo nogovice, stoji kje kak posameznik, ki skuša v tej stroki svoj jaz spraviti do veljave, ki skuša po svojem ukusu, po svojih računih ustvariti nekaj novega, bodisi, da ga v to sili njegovo tehniško-umetniško nagnjenje ali pa želja po velikem dobičku. Bodi že to ali ono, dovolj je, če ima dotičnik toliko moči, da prekosi svoje prednike in napredek je storjen.

Stroka, v kateri se najljubše spozna, kaj je delo skupnosti, in kako stvarjajo ves napredek posamezne močne individualnosti, je razstava modernih občil. Tu mora človek strmeti, pa bodi še tako blaziran.

Pa tudi v drugih oddelkih se vidijo čudovite stvari. V oddelku za stroje spozna gledalec, da je stroj postal prav za prav človek od železa. Videti je stroje, ki gledalca navdajo z radostjo, da je na tem svetu bitje, kateremu se je kaj takega posrečilo! Stroj stori vse, kar zamore mehanskega storiti človeško telo, a ne zahteva drugega konekaj vođe in nekaj premoga.

O posameznostih raznih strojev pač ne more govoriti, kdor ni strokovnjak. A tudi nestrokovnjak, če z odprtimi očmi pregleda kak stroj, dobi utis, da ima pred seboj neko jednotnost, nekaj iz jednega kosa ustvarjenega, kakor je sistem kakega velikega filozofa, in nehote ga obide misel: Kako svobodna gospodrska ljudstva bi bili lahko vsi narodi, če bi tehnika jedina vplivala na razvoj človeštva.

Čas, ko bo stroj vsem služil, pride gotovo. Zdaj pa živimo v dobi boja mej stariimi in novimi gospodarskimi formami. Stroj je sreča in nesreča ob enem. Njegov prihod prinaša konkurenco in pogin. Drugače tudi ne more biti. Stroj prevrže in premeni vse, in prevrgel in premenil bo tudi vso človeško družbo, ker je nepremagljiv.

Rekli smo v prvem teh člankov, da tisti, ki hoče razumeti razstavo in novodobno Francijo, mora iti najprej v Versailles. Kdor pa hoče spoznati to Francijo in to francosko ljudstvo z njegovo kolosalno industrijo, ta mora iti na Montmartre.

Tu stopi tujec na klasično zemljo, klasično ne v smislu filologov, nego v modernem smislu. Ta zemlja je napojena s krvjo. Tod so se bili že nešteto krat boji mej ljudstvom in državno avtoriteteto. Tu je tudi komuna poskusila z demokratsko-socialistično revolucijo uveljaviti svoja načela, tu so se komunardi, zabarikadirani in gazeč v krvi, najdlje borili. Težko bi bilo dobiti na svetu mesto, kjer bi se videla mogočnost mase tako, kakor na tej ljudski gori. Z vrha tistega mlina, ki ga obišče vsak tujec, že da vidi, kako ovenele ženske plešejo kankan, vidi se z jednim pogledom milijone bitij.

Na te milijone spekulira socialna demokracija in klerikalizem. Prav zdaj se dviga proti vrhu najponosnejše poslopje, kar jih je zgradila tretja republika, jezuitska cerkev. Ta cerkev ni še gotova, a že zdaj se v svojem belem sijaju dviga nekako nad ves Pariz. Reklo se mi je, da je močno podobna alabastrovi mošeji v Kahiri. Postavljena je ta cerkev v proslavo Ignacija Lojole, ki je leta 1534. na istem mestu, koder stoji zdaj ta cerkev, storil sklep, ustanoviti jezuitski red. Lojola je dosegel mnogo. Njegov red je vladal dolgo časa pol sveta, in če tudi je ni ustanove na svetu, ki bi bila storila toliko vnebovpijočega zla, je ta red še danes močan in vpliven.

Ali se bo Voltairjev narod dal še kdaj vpreči v jarem tega reda? Verjetno to pač ni, ali mogoče je vse. Na Montmartru se bo bila odločilna bitka. Pariški delavec je danes socialni demokrat in je danes jeden prvih čuvarjev republike in ljudske suverenitete proti monarhistom, klerikalcem in anarhistom. Socialni demokratski delavec je danes na Francoskem čuvar redu, tisti, ki mir kali, pa je klerikalizem v raznih oblikah, v katerih se pojavlja. Lahko se zgodi, da pojde ta delavec, dasi je iz šol odpravljen ves veronauk, še kdaj v jezuitsko cerkev, mogoče je pa tudi in še verjetnejše, da bo jezuitsko mošejo nekega dne zopet podrl.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. avgusta.

— **Osebnosti.** Finančni konceptni praktikant v Ljubljani g. Fran Skabernè je imenovan namestniškim konceptnim praktikantom v Trstu. — Poštanim praktikantom v Ljubljani je imenovan gosp. Hugon Lenassi. — Za Brdsko zdravstveno okrožje je imenovan za okrožnega zdravnika dr. Albert Rohlik.

— **Šusteršič v Ribnici.** Na prvem mestu današnje naše številke najdejo čitatelji objektivno poročilo o ribniškem shodu dr. Šusteršiča. Iz njega razvidijo, da je „Slovenec“ v svojem poročilu marsikaj prav zanimivega izpustil. Nadomestil je to z medklici, katere so si zegnani njegovi redakterji izmislili, kajti na shodu ni bil skoro nobeden teh medklicev izrečen. Tistega medklica, ki je najbolj zanimiv, je pa „Slovenec“ popolnoma pozabil. Ko se je namreč dr. Šusteršič delal naivnega in nedolžnega, češ, da ne ve, na kaj namiguje Šuklje, ko omenja Ovijačevo hišo, je nekdo zaklical: Pa mi vemo. In glej čuda, zdaj je dr. Šusteršiča minila vsa radovednost in prav nič več ga ni mikalo izvedeti, na kaj je Šuklje z Ovijačevo hišo hotel namigniti. No, v kratkem se menda blagoslovi frančiškanski samostan, sezidan z zapuščeno gospodično Ovijačevo, in tedaj bo morda prilika, osvetliti tudi „zasluge“, ki si jih je v tej stvari pridobil dr. Šusteršič! Tudi tiste nedostojne, naravnost sramotno umazane reklame, ki jo je delal dr. Šusteršič za svojo pisarno, ni „Slovenec“ z nobeno besedo omenil. Zato se pa ta škandalozni pojav vendar ne bo prezrl! Šusteršič je rekel, da mu njegove govore narekuje sv. Duh. Kako sodbo bodo imeli ljudje o sv. Duhu, če ga bodo sodili po politički modrosti in po perfidnostih dr. Šusteršiča, o tem naj premissljuje škof, a zdi se nam, da se dr. Šusteršič sam ni nič preveč zanašal na sv. Duha, kajti, ko je videl, da je neki liberalni gospod njegova, od sv. Duha narekovana modrovanja zapisoval, je postal nakrat sila nervozen. Ta nervoznost se je polastila tudi nekih duhovnikov tako, da so zapisovalca začeli na shodu preganjati, mu prepovedovali zabeleževanje in ga res prisilili, da je nehal. To so vse prav značilne stvari, ki se ne smejo pozabiti in o katerih se bo kakor tudi o vsem drugem, kar je dr. Šusteršič povedal, že še govorilo.

— **Žalostna dogodba iz „žehte“.** Tam gori v škofjeloškem okraju živi učitelj, ki je bil sila potreben pokore in duševnega počitka, zaželel si je pa tudi „lemenatske župce“; ki velja s posteljo, s postrežbo itd. samo eno krono na dan. Toda to njegovo poželjenje po „lemenatski župci“ se je bridko maščevalo. Jedva je jel okušati sladkosti spokornega življenja, jedva je prvokrat zajel slastno „župco“, že so se jeli vršiti po njegovem želodcu čudni procesi, ki mu niso dali nikdar miru — ne po dnevi, ne po noči. In ono pričakovano mirno spokorno življenje je postalo pravcati direndaj. Spoznal je, da ta „župca“ ni za njega, da se je bridko varal v svojih upih — in žalosten je koj prvi dan zapustil mesto pokore ter šel, da doma prežene nasledke „lemenatske župce“.

— **Iz Toplice na Dolenjskem** se nam piše: Naše kopalnice se je v zadnjem času nekoliko na boljše spremenilo. To velja osobito gledé vnanjosti kraja in komforta, ki se ti nudi. V novi zdraviliški zgradbi imaš prostorne zračne sobane, in postrežba je jako zadovoljiva ter solidna. Ondi imaš tudi prijetno igralno in bralno sobo, tako, da je tudi za razvedrilo skrbjeno. Toda nekaj je, kar modernih zdravilišč navajenega neprijetno dirne. To je tisti odurni duh nestrpnosti našega kranjskega farštva. Ti so povsod jednaki, in ne vidijo drugega nego sebe in svojo oblastnost. Zdraviliška bralna soba je najbrž in menda vendar le v prvi vrsti namenjena inteligentnim gostom, ki so vajeni in potrebni raznovrstne dušne paše. Tega seveda naš zdraviliški komite ni uvidel, ker, pod vplivom župnika g. Babnika stoječ, tega uvideti ni smel. Udal se je namreč njegovemu pritisku in sklenil, da se „Slovenski Narod“ ne sme narahotiti za zdraviliško bralno sobo, pač pa „Slovenca“! Pomilujemo gospode zdraviliškega komiteja, da se ne morejo emancipovati omenjenega vpliva.

Saj menda vendar ni zdravilišče namenjeno župniku g. Babniku, nego gostom, in saj baš gosti pomagajo isto vzdrževati z zdraviliško takso. Varuške oblasti pa farovž nad gosti tudi nima, pa tudi Anton Bonaventura ne. Zdromite se, merodajni gospodje, ker bodo sicer Toplice služile le farovškim kuharicam in ljudem enacega kalibra, boljše goste pa bode taka nestrpnost vkljub imenitni zdravilni vodi prepodila, kar bo Toplicanom le na škodo. Sploh želimo občinski upravi nekoliko več naprednega duha, osobito v sanitarnem in olepševalnem gogledu. Dolžnost naša je pospeševati domače kraje in naprave, za to pa treba pred vsem, poprijeti se dela tistim, ki so v prvi vrsti v to poklicani! — Opomba uredništva. Pred stoječa vest se nam vidi skoraj neverjetna. Večkrat smo bili naprošeni, da smo kovali reklamo za Dolenjske Toplice. In kovali smo je, a zategadelj smo želi zahvaliti, da nas je župnik Babnik s famoznim „kurkomitejem“ posadil na indeks. Nam tudi prav! Če bo šlo tako dalje postanejo Toplice, kar so nekaj bile: zavod za stavljenje rožičkov. Slava!

— **I. slovenska umetniška razstava.** Odbor slovenskega umetniškega društva, ki priredi I. slovensko umetniško razstavo v Ljubljani v „Mestnem domu“, je imel sinoči svojo sejo, v kateri je določil zadnje podrobnosti. Jury začne poslovati 1. septembra dopoldne, vendar pa ostane jury tudi še za pozneje došla dela. Dne 15. sept. dopoldne je v „Narodnem domu“ II. redni občni zbor „slovenskega umetniškega društva“, opoldne se razstava otvori slovesno, zvečer pa je razstava na korist v „Narodnem domu“ umetniška akademija. Razstava bo od 15. sept. do 15. oktobra t. l. odprta, vsak dan od 9. ure dopoldne do 4. ure popoldne. Večina slik in kipov na razstavi bo na prodaj. Seveda pridejo prodana dela v privatno posest šele po zaključku razstave.

— **Gostovanje gospe Irme Polakove.** Jutri se bo odpeljala naša igralka gospa Irma Polakova v Beligrad, kjer bo nastopila v operetah: „Tičar“, „Lepa Helena“, „Mascote“, „Nitouche“, „V vodnjaku“ in „Zanetkina svatha“. 8. septembra bo gospa tudi sodelovala pri koncertu, katerega pride beligradske dame pod pokroviteljstvom kraljice Dragane na korist dekliskemu zavodu. Gostovanje bo trajalo do dne 15. septembra t. l.

— **Slovensko zidarsko in tesarsko društvo** naznanja svojim članom, da je 16. septembra ob 4. uri popoldan izvanredni občni zbor v društvenih prostorih. Člani naj se blagovole istega polnoštevilno udeležijo, ker so jako važne stvari na dnevnem redu.

— **Pevska slavnost v Nabrežini.** K slavnosti razvija zastave pevskega društva „Nabrežina“ dne 8. septembra t. l. se je doslej prijavilo 19 društev z 8 zastavami. Program slavnosti se razpošlje prve dni prihodnjega tedna. Društva, ki so oglasila svojo udeležbo, naj izvolijo odboru čim prej naznaniti, koliko pevcev pride.

— **Moralna obsodba južne železnice.** Dne 24. decembra l. l. se je na postaji Kalsdorf mej Mariborom in Gradcom zgodila velika nesreča. Iz Trsta ob 5. zjutraj došli brzovlak se je z vso silo zaletel v tovorni vlak, ki je stal na tej postaji. Stroj brzovlaka je zdrobil zadnje vagono tovornega vlaka, a tudi prva dva vagona brzovlaka sta bila zdrobljena. V poštne vozu se je prevrnila peč in je nastal ogenj, ki je upepelil tri vagona. Poštni erar je imel vsled tega škode 321.746 K 66 vin. in 1100 mark. Samo bankovec je zgorelo za 240.600 K. Poštni ekspedient Karol Sattke je bil tako poškodovan, da so mu morali odrezati obe nogi in samo pogumu strojevodje R. Brihte se je zahvaliti, da mož ni zgorel. Državno pravdnštvo je radi te nesreče tožilo 25letnega postajnega ekspedienta južne železnice Bruna Guggenbergerja in 26letnega pomožnega železniškega paznika Antona Köcka, češ, da je Köck brzovlaku dal znamenje, da sme peljati skozi postajo, ne da mu je Guggenberger to naročil. O tej tožbi se je včeraj vršila obravnava. Guggenberger in Köck sta se zagovarjala s tem, da je bil postavljen pravi signal. Guggenberger je pojasnil, da je železniško osebje silno preobloženo, da ni imel nikogar, ki bi bil položil na rulse kapselje in da pri južni železnici to sploh ni navada, kakor se je pri tej želez-

nici šele zdaj ponekod poskrbelo za take varnostne naprave, kakor so povsod pri drugih železnicah. Posamezni izvedenci so priznali, da so uredbe pri južni železnici zastarele in nezadostne, tako, da se obratni predpisi sploh ne dajo izvrševati. Zelo značilno je, da je državni pravdnik sam priznal, da južne železnice le radi tega ni obtožil, ker se morejo tožiti samo fizične osebe. Sodni dvor je oba obtoženca spoznal za nekriva in ju oprostil.

— **„Nova trtna bolezen“.** Gosp. Bohuslav Skalicky, tehnični vodja državnih trtnih nasadov na Kranjskem, nam piše: „Pod tem naslovom priobčil je „Slovenski Narod“ v številki iz dne 21. avgusta notico, da se razširja po dolenjskih vinogradih nova trtna bolezen pod imenom črni palež (sphaeceloma ampelinum). (Op. ured.: Tisto notico nam je poslalo kmet-kem. preskušališče.) Ker naši vinogradniki vsled raznih trtnih boleznij itak že mnogo škode trpijo, je umljivo, da jih vsaka vest o kaki novi bolezni zelo razburi, in zato si usojam prositi, da označeno notico v tem smislu popravite, da ni črni palež kaka nova, pač pa našim vinogradnikom že mnogo let znana bolezen, katero po navadi „koze“ imenujejo. To bolezen opisal je prvi leta 1873. prof. de Bary in je imenoval glivico, katero provzroča „sphaeceloma ampelinum“ (de Bary). (Nemški „schwarzer Brenner“, slovenski „črni palež“.) Ta bolezen se prikaže vsako leto manj ali bolj razširjena v naših vinogradih, in sicer najraje v vlažnih, nizkih legah in mokri težki zemlji, posebno ob deževnem vremenu, ker trosi glivice črnege paleža brez vode ne morejo kaliti. Glivica prezimuje na lesenih delih vinske trte in napada spomladi mlado listje, mladike, pozneje grozdje in sploh vse zelene dele vinske trte. Posebno nekatere vrste trt, so tej bolezni zelo podvržene, kakor n. pr. ameriška vrsta solonis, evropske vrste: muškatelec, modra frankinja, zeleni silvanec itd., med tem ko so zopet druge vrste zelo trdne in jih bolezen redkokdaj napade. Ako se črni palež hudo razširi, potem povzroča znatno škodo, ker se vsled njega listje, vršički mladik in tudi grozdje s črnimi lisami pokrije in pozneje posuši, o čemer se lahko letos v mnogih vinogradih na Kranjskem prepričamo. Proti tej bolezni priporočajo nekateri, štipanje trt z žvepleno moko ali živim apnom med vegetacijo. Bolj zanesljivi sredstvi sta zelena galica, s katero se mora trtni les pred začetkom vegetacije mazati in obiranje napadenih trtnih delov med vegetacijo. Zadnje delo sme se vršiti le ob suhem vremenu, ker bi se z njim lahko drugače razširjanje bolezni še pospeševalo. Obrane napadene mladike, listje itd. je treba sežgati. Zgodaj spomladi, toraj meseca februarja, dokler trta še miruje, obrežemo najprvo trsje, ves odrezan les (rezje) sežgemo in obrezano trto namažemo vso s pomočjo trdega čopiča s 40% no raztoplino zelene galice (železnega vitriola), h kateri primešamo še 1% žveplene kisline. Čez kakih 10—14 dni se to delo še enkrat ponovi. Opomniti je, da trta ne sme takrat še solzeti, ker bi že nekoliko razvita očesa zmes galice in žveplene kisline, lahko poškodovala. Namesto zelene galice jemljejo nekateri samo 10% no raztoplino žveplene kisline. Na prvi način bile so leta 1896. preparirane vse vrste solonis v državni trtnici v Kostanjevici, katere so bile prejšno leto zelo po tej bolezni napadene. Učinek je bil tako dober, da priporočam vsem vinogradnikom, ki imajo letos po tej bolezni napadene trte, da se tega sredstva prihodnje leto (februarja meseca) poslužijo, da bolne trte zopet ozdravijo“.

— **Na progi mej Gorico in Tolminom** se s 1. septembrom poleg na progah Gorica-Trbiž in Gorica-Bovec že obstoječih vozno-poštne zvez, vpelje še jedna vsakdanja, dvouprežna poštna vožnja s pokritim normalnim vozom, ki bo imel štiri sedeže.

— **Z gorečo svečo v hlev.** Branjevka H. K. na Karolinski zemlji je v svinjaku zaspala in pustila poleg sebe goreti kratko svečo. V svinjaku je bilo polno slame in bi se bila lahko velika nesreča pripetila, če bi bila sveča do tal prigorela in slamo vnela. Neki delavec je to opazil in poklical stražnika, ki je branjevko zbudil in ugasnil svečo.

— **Stražnika se je lotil delavec Ivan Marenko,** stanujoč v Konjušnih ulicah št. 13, ko je bil zaradi pijanosti in razgrajanja aretovan.

— **Vojaški plašč je ukradel neznan** tat iz licealnega poslopja. Plašč so bili vojaški tamkaj pozabili. Tat je prišel v sobo skozi okno.

— **Na ljubljanskem polju** je bila zasadena delavka J. J., ko je kradla in Strukeljneva kozolca fižol.

— **„C. kr. priv. Rionione Adriatica di Sicurtà v Trstu“** je svoj prospekt za zavarovanje življenja pomnožila za dve novi tabeli. Po prvi kombinaciji je zavarovancu zajamčena življenska renta v visočini letne premije, katere se prične izplačevati takoj, ko preteče po pogodbi določena doba za plačevanje premij. Zavarovani kapital pa se vrhu tega v slučaju smrti takoj izplača. — Druga kombinacija pa je zavarovanje na doživetje in smrt. V tem slučaju povrne društvo zavarovancu 3% vseh vplačanih premij. — Vsa natančnejša pojasnila daje drage volje glavno zastopstvo za Kranjsko pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 30. avgusta. Izvrševalni odbor mladočeške stranke je sklical za jutri shod v Prago. V tukajšnjih političkih krogih se pričakujejo sklepi te seje z največjo napetostjo. V tej se odloči, bodo-li Čehi nadaljevali obstrukcijo, ali jo opuste. Govori se, da je predsedstvo izvrševalnega odbora že obveščeno o tem, kaj stori vlada, če se odločijo Čehi za obstrukcijo.

Budimpešta 30. avgusta. „Pester Lloyd“ naznanja, da je minister Rezek, predno so se začela pogajanja s strankami, dal Körberju svoj portfelj na razpolaganje, da bi zamogel na njegovo mesto priti kak parlamentarni voditelj. Ker bi bila to koncesija Čehom ter bi se moral tudi kak zastopnik nemških strank poklicati v ministrstvo, kar bi pomenilo nekako rekonstrukcijo ministrstva, sodi „P. L.“, da Rezek, ki ni član vlade kot zaupnik Čehov, nego kot zaupnik krone, ne bo odstopil.

Gota 30. avgusta. Prihodnje nedeljo so hoteli nekateri nemškoralikalni poslanci avstrijski tukaj javno govoriti o avstrijskih razmerah. Vlada je to prepovedala in jim zagrozila z izgonom.

Milan 30. avgusta. Obravnava proti Bresciju je trajala do 6. ure 30 minut zvečer. Bresci je rekel, da nima sokrivcev, in da je z umorom kralja hotel maščevati svojo in ljudsko bedo. Zagovornik Merlino je opozarjal, da kaže zgodovina, da so tudi monarhisti in duhovniki že kralje morili, zagovornik Martelli je pa zahteval milo sodbo, ker je Bresci bil do umora neomadeževan. Bresci sam je le rekel: „Obsodite me, kakor hočete; mi je vse jedno; pričakujem, da nastane kmalu revolucija.“ Sodišče je obsodilo Brescija na dosmrtno težko ječo, poostreno s 7letnim zaporom v samotni celici. Bresci je vzel rabsodbo povsem mirno in hladnokrvno na znanje.

London 30. avgusta. Zveza mej Pekinom in Tientsinom je še vedno pretrgana. Tudi sli ne morejo priti v Tientsin, ker se klati ondot mnogo bokserskih čet.

London 30. avgusta. V noči od 27. do 28. so Kitajci oplenili ves tatarski del Kantona.

London 30. avgusta. Iz Sanghaja se javlja, da je prišlo 23. t. m. pri Vehšu mej Kitajci in Japonci do bitke. Kitajci so bili pobiti in so morali bežati. Izgubili so 1500 mož. Tudi neki princ Tuan je padel.

London 30. avgusta. „Standard“ poroča, da je bila te dni blizu Žuanšika bitka, v kateri so bili boksarji in kitajski vojaki poraženi. Izgubili so nad 100 mož.

London 30. avgusta. Iz Čifu se javlja, da je guverner v Šenci ponudil tujem, naj pridejo v neko državno poslopje, da jih bo mogel varovati. Kakih 50 tujcev je res prišlo in ti so bili umorjeni.

London 30. avgusta. Lihungčang je nasvetoval cesarici, naj pooblasti princa Činga, da skupno s podkraljema v Nankingu in Vahangu začno mirovna pogajanja.

Poslano „Slovincu“.

(Dalje.)

4. Spoštujem g. Terdino. Ali tedaj, ko je pisal zgodovino slovenskega naroda, je bil še dijak. Tedaj mu je bilo še na razpolago malo virov. Jaz se tudi ne sklicujem nanj, ampak omenim le, da, žal, še nimamo zgodovine slovenskega naroda, in jo moramo iskati po nemških zgodovinarjih. Urban Tekstor je bil Krašovec. Pisal se je Kaučič. Ali pred dež. stanovi je imel rešpekt, „er ist hart erschrocken“, če so ga zapodili v zagato, če je prišel med nje. Le rahlega Ungnada je ujezil. Ali v protestantski dobi so škofje vse „Notranje Avstrije“ delali pasivno opozicijo, in ni jih bilo v dež. zborni. (Dimitz in Loserth.) Kaj je bil tedaj ta Urban Kaučič, polatinjeni Tekstor kaj prida! Reformacija je za njegovega škofovanja hodila najlepše svojo pot v Ljubljani in na Kranjskem.

Jezičar je stolni dekan Thomas Chrön privabil v Ljubljano. Kaj je imel tedanji škof govoriti, ko je dirigiral ta ubegli jurist Tomaž vso škofijo, kakor zdaj tudi neki doktor juris, ki vleče še večjo duhovensko apanažo, nego je ona bila stolnega dekana. Brez teh juristov pač nič ne morete nič, ljubi prijatelji v talarjih.

5. Milkovicz piše, da so se v kakem našem razpuščenem samostanu nahajale slovenske, hrvaške knjige. To je le tako mogoče, da so se še ohranile kje skrite luteranske knjige. Znano vam bo pismo papeževnega poslanca, monsig. Barbaro (natisnato v Dimitzu II. st. 323), ki piše, da je pri cistercijancih v Zatičini našel luteranske knjige. Dal jih je zažgati, dasi je bil abat, „ein Mann von wenig Bildung“. Nekaj se jih je nemara rešilo; Milkovicz je kaj takega našel, in vi se ne podvizate, pripeljati jih med gromenjem možnarjev v svoje tiskarne. Pa o tem kmalo zdaj. Na to ste me sami napeljali z Apihom in Slomšekom. — Nehajte s to veliko neumnostjo, da je katoliški duhovnik „rešil“ slovenski narod! Vsaka stran naše zgodovine do leta 1848. zanikava to. Narod je bil enkrat velik, danes ga je le še malo. Življenje narodovo ne datira od leta 1848. (Dalje prih.)

Dunajska borza

dne 30. avgusta 1900.

Skupni državni dolg v notah	97.60
Skupni državni dolg v srebru	97.20
Avstrijska zlata rentna	116.95
Avstrijska kronska rentna 4%	97.70
Ogrska zlata rentna 4%	115.—
Ogrska kronska rentna 4%	90.87
Avstro-ogrski bančni delnice	1702.—
Kreditne delnice	682.—
London vista	242.20
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118.20
80 mark	23.65
80 frankov	19.29
Italijanski bankovci	90.45
C. kr. cekini	11.41

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob boleznih in smrti najinega predragega sina

Leona Levca

izrazili svoje sočutje, izrekava za to, za izkazano zadnjo čast in darovane vence najprejrejšo zahvalo. Prav posebno pa se zahvaljujemo za poslednje spremstvo prečastitim gospodom dominikanskemu priorju p. Egidiju Glaszicu, župniku M. Koželju, župniku J. Safarju, župniku Fr. Porenti in bogoslovcu J. Sparovcu, potem za mnogobrojne dokaze prijateljskega sožalja velebenim rodbinam gospodov Lojza Pavlina, c. kr. nadinženerja Fr. Pavlina, c. in kr. majorja J. Tomšeta, adjunkta državnih železnic M. Jegliča, c. in kr. stotnika J. Kobatha, c. kr. profesorja M. Pajka v Podbrezjah, in rodbinama gospodov državnega poslanca J. Pogačnika in postajnega načelnika R. Goloba v Podnartu, kakor tudi gosp. učitelju J. Kifferletu ter učiteljem in součencem predragega pokojnika.

V Podbrezjah na Gorenjskem, dne 29. avgusta 1900.

(1735) **Francišek in Pavla Levca.**

Zahvala.

Mnogi dokazi odkritosrčnega sočutja mej boleznijo in ob smrti naše iskreno ljubljene soproge, oziroma hčere in sestre, gospe

Jakobine Unger roj. Schober

mnogi lepi poklonjeni venci in mnogobrojno častilno spremstvo k zadnjemu počitku drage rajnice, nam nalagajo dolžnost, da izrekamo vsem častitim sorodnikom, prijateljem in znancem najsrčnejšo in najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1900.

(1737) **Globoko žalujoči ostali.**

Učenec

sprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom na deželi.

Kje? pove iz prijaznosti Jos. Petrič, trgovina s papirjem v Ljubljani. (1711—3)

Spretni, solidni potovalne uradnike (akviziterje)

za vse zavarovalne stroke vsprejme proti visoki proviziji, sčasoma tudi s stalno plačo tukajšnji glavni zastop stare, na Kranjskem že dolgo poslujoče tuzemske zavarovalnice. Lastnoročno pisane ponudbe naj se pošiljajo pod: „akviziter 25“ upravnštvu „Slov. Naroda“. (1531—9)

Stajerski **POHICE V**
KISELJAK Jempel Styria-vrelo
CJELOM SVIJETU GLASOVITO
okrepjujuče piće. Nenadkriljena voda za ljek.

Glavna zaloga za Kranjsko:
MIHAEL KASTNER
v Ljubljani. (573—47)

„Narodni dom“.

Danes v četrtek, 30. avgusta t. l.

tamburaški koncert

društva iz Vukovara, v narodnih oblekah,
Začetek ob 8. uri. Vstop prost.

Kovačnica

g. Lenčeta na Lavercl odda se takoj treznemu, spretnemu in samostojnemu kovaču z orodjem, ne da bi se laka najemnika plačala, v izvrševanje kovaške obrta.

Primerno najemnino plačati bode še le potem, ko se bode konstatovalo, da je kovačnica dobro obiskana.

Ker prebivalstvo delavnega in razumnega kovača komaj pričakuje, je za gotovo pričakovati, da bode imel vedno mnogo dela. (1695—4)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljavna od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Isl. Solnograd, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Inomost; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osonni vlak v Jesenice. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 64 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenice. — Ob 11. uri 15 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planzja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planzja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 20 min. zvečer iz Podnarta-Kropo. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10. uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. popoldne, ob 5. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1305)

0. st. S 14/15/00/3.

Konkurzni edikt.

O imovini tvrdke „Brata Ribarič, trgovina z mešanim blagom v Zagorji, sodni okraj II. Bistrica“, vpisane javne družbe, pri kateri sta javna družbenika Štefan Ribarič v Trstu in Anton Ribarič v Zagorji, sedaj v Trstu, se je, kakor tudi čez premoženje družbenika Antona Ribariča v Trstu, (kakor tudi čez premoženje družbenika Štefana Ribariča, oziroma čez njegovo zapuščino, od c. kr. deželne sodnije v Trstu s sklepom od 11. julija 1900, oprav. štev. S 17/00/1, otvoritev konkurza dovolilo) in se je razglasil dne 27. avgusta 1900 trgovski konkurz.

Konkurzni komisar: c. kr. sod. svet gosp. **Gvido Schneditz v Ljubljani.** Začasni upravnik mase: gosp. **dr. Karl Triller, odvetnik v Ljubljani.** Volilni narok dne 10. septembra 1900 dopoldne ob 9. uri pri tej sodnji v izbi št. 17 pred konkurznim komisarjem.

Zglasilni rok do dne 10. oktobra 1900. Narok za likvidovanje in poravnavo dne 24. oktobra 1900 dopoldne ob 9. uri pri tej sodnji v izbi št. 17 pred konkurznim komisarjem.

C. kr. deželna sodnja v Ljubljani, oddelek III. dne 27. avgusta 1900.

Pri **Ervinu Burdyeh-u**, lekarju v **Škofji Loki** se dobiva (321—58)

ustna voda

z novim antiseptikom

katero je sestavil zobozdravnik **dr. Rado Frlan**, katera ohrani zobe zmiraj zdrave in bele, ter zamori vsako gnjilobo. Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane **2 kroni**, po pošti **2.05 kroni**.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 27. avgusta: Stanko Nagode, delavčev sin, 4 mes., Karolinska zemlja št. 31, akutni želodčni in črevesni katar.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. Srednji dnevni tlak 736.0 mm.

Avgust	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
29.	9. zvečer	739.4	15.5 sl.	sl. szahod	skoro jas.	7.4 mm.
30.	7. zjutraj	740.8	14.8 sr.	sever	skoro jas.	
	2. popol.	740.9	19.1 p. m. svzh.	del. oblač.		

Srednja večerajšnja temperatura 15.7°, normale: 17.3°.

Zaradi prevzeta prvega štajerskega zavoda za izdelovanje klavirjev v Gradcu

prodam do 1. septembra vse klavirje po globoko znižanih cenah.

K. Lorenc

v Ljubljani, v Prulah štev. 23.

(1703—5)

Podpisani priporočam slav. občinstvu svojo veliko zalogo koles, posebno občeznana prava

Styria kolesa

s patentiranim krogličnem tečajem, najboljši in najsolidnejši sistem v l. 1900, jako trpežna in lahko tekoča.

Vsi modeli so enotno zboljšani in poleg tega so jako znižane cene.

Pripomniti moram, da imam v zalogi edino le modele 1900, kajti vse prejšnje razprodal sem v jeseni pod svojo ceno, samo da mi bode moč v sedanji sezoni le z letošnjimi modeli slavnemu občinstvu vstrezati.

Spoštovanjem

Franc Čuden, na Velikem trgu nasproti rotovža.

(123—67)

Ceniki poštine prosti.

urar

Filiala v Kamniku: **Janko Pohlin**.